IJARSCT
ISSN (Online) 2581-9429
International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology (IJARSCT)
International Open-Access, Double-Blind, Peer-Reviewed, Refereed, Multidisciplinary Online Journal
Impact Factor: 7.53
Volume 4, Issue 3, March 2024

ब्रिटिशकालीन श्रीगोंदा तालुक्यातील व्यापार व चलनव्यवस्था

डॉ. नवनाथ दत्तात्रय वाजगे
सहयोगी प्राध्यापक आणि इतिहास विभाग प्रमुख,
सावित्रीबाई कला महाविद्यालय, पिंपळगाव पिसा, श्रीगोंदा, अहमदनगर
ndwajage@gmail.com

इ.स. 1818 मध्ये अहमदनगर जिल्हा ब्रिटीशांच्या ताब्यात आला. ब्रिटीशांच्या ताब्यात आलेल्या अहमदनगर जिल्ह्याची व्याप्ती खूप मोठी होती. ब्रिटीशांनी अहमदनगर ताब्यात घेतल्यानंतर हेनरी पोतींजरची या जिल्हयावर नेमणूक झाली. त्याने अहमदनगर मध्ये कायदा व सुव्यवस्था निर्माण केली. ब्रिटीशांनी अहमदनगर जिल्ह्याची विभागणी विविध तालुक्यांमध्ये केली. इ.स. 1869 मध्ये प्रशासनाच्या सोयीसाठी अहमदनगरची पुनर्रचना करण्यात आली. ही पुनर्रचना करतेवेळी श्रीगोंदा तालुक्याची निर्मिती करण्यात आली.[1] इ.स. 1869 मध्ये अहमदनगर जिल्ह्यात दहा तालुके असून त्यापैकि श्रीगोंदा हा नव्याने निर्माण झालेला तालुका होता. श्रीगोंदा तालुक्याच्या निर्मितीवेळी श्रीगोंद्यात 87 गावे होती. पेशवे काळात श्रीगोंद्यातील अर्थव्यवस्था वेगळ्या प्रकारची होती. ब्रिटिश काळात या अर्थव्यवस्थेत बदल घडून आले. प्रस्तुत शोध निबंधातून ब्रिटीश काळात श्रीगोंदा तालुक्यातील व्यापार व चलनव्यवस्था कशा प्रकारची होती याची मांडणी केली आहे.

संदर्भ व तळटीपा

1. महाराष्ट्र स्टेट गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, पृ. 2
2. महाराष्ट्र स्टेट गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, पृ. 501
3. प्रथम सर्वे सेटलमेंट रिपोर्ट, श्रीगोंदा तालुका, मुंबई, 1889, पृ. **5.**
4. द्वितीय सर्वे सेटलमेंट रिपोर्ट, श्रीगोंदा तालुका, मुंबई, 19**19** पृ. **4.**
5.महाराष्ट्र स्टेट गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, पृ. 503
6.प्रथम सर्वे सेटलमेंट रिपोर्ट, श्रीगोंदा तालुका, मुंबई, 1889, पृ. **5.**
7. कित्ता , पृ. 114.
8. द्वितीय सर्वे सेटलमेंट रिपोर्ट, श्रीगोंदा तालुका, मुंबई, 19**19** पृ. **4.**
9. कित्ता , पृ. 5 .

IJARSCT

ISSN (Online) 2581-9429

International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology (IJARSCT)

International Open-Access, Double-Blind, Peer-Reviewed, Refereed, Multidisciplinary Online Journal

Impact Factor: 7.53

Volume 4, Issue 3, March 2024

10.पद्माकर प्रभूणे , महाराष्ट्रातील चलनाचा इतिहास, पुणे, 2007, पृ. 52

11. बॉम्बे गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, 1884, पृ. 299

12. कित्ता , पृ. 301.

13 .महाराष्ट्र स्टेट गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, पृ. 507

14. बॉम्बे गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, 1884, पृ. 551

15. इ.स. 1960 पर्यन्त ही संख्या 191 वर जाऊन पोहोचली.

16.प्रथम सर्वे सेटलमेंट रिपोर्ट, श्रीगोंदा तालुका, मुंबई, 1889, पृ. **4.**

17 .महाराष्ट्र स्टेट गॅजेटियर , अहमदनगर जिल्हा, पृ. 538.

Copyright to IJARSCT
www.ijarsct.co.in